

145

76.



М. Ш.

РОБІТНИК І ФАРМЕР



Ціна 5 центів.



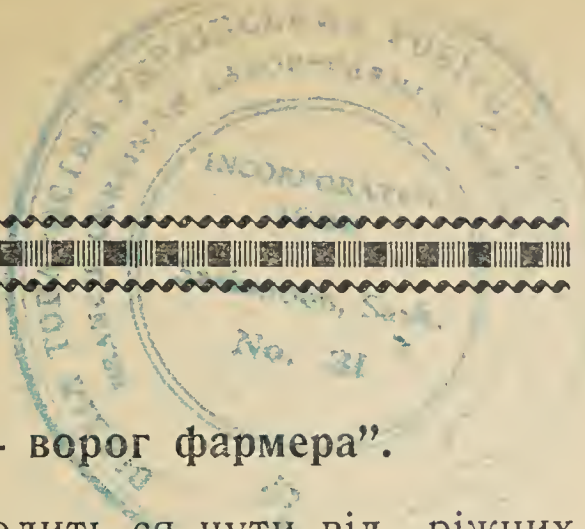
Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.
1922.

М. Ш.

РОБІТНИК І ФАРМЕР

ЦІНА 5 ЦЕНТІВ.

Накладом
“УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ”
Вінніпег, Ман., Канада.
1922.



“Робітник — ворог фермера”.

Дуже часто приходиться чути від різних “добрих людей”, що робітник є ворогом фермера. Говорять се, розуміється, такі люди, які є заінтересовані в поширюванню поганих відносин і ворожнечі між фермерами і робітниками. Про тих “добрих людей”, що таке говорять, ми скажемо дещо пізніше, а покищо ми розглянемо все те, чим сї люди мотивують своє твердження, що робітник є ворогом фермера.

Перше всего вони кажуть: фабричний робітник, вуглекоп, чи той, що працює при залізницях та в лісах, не має ні лому, ні дому. Його маєток — се все те, що в нему і на нему. Тому він нічим не дорожить; про него хай падуть дощі чи не падуть; хай гине фермерська худоба, або жиє; хай вибиває град збіже, або не вибиває; хай фермер сушить собі голову, як захистити збіже від ранніх морозів, або нехай воно вимерзає — про се фабричного робітника, вуглекопа чи залізничника “голова не болить”.

Значить, ті “добрі люди” представляють робітника в очах фермера — байдужним, неутральним, про якого на фермі хоч і траві не росте.

Та на сім ті “добрі люди” не обмежують ся. Їм розходить ся не лише о те, щоб представити робітника перед фармером, як чоловіка байдужного в відношенню до його інтересів, до його долі, але як його очевидного ворога. Тому ті “добрі люди” кажуть далше фармерови: — Бачиш, фармерю, ти жалуєш ся, що всі річи, яких ти потребуєш на фармі — плуг, борони, тректор, віз і вся инша рільнича машинерія, всі потрібні хатні знаряди, вуголь, дерево для будівлі — все те, що ти мусиш купувати, є таке дороге. Але ти не знаєш, чому воно таке дороге? А ось воно чому: робітник, той що працює у фарбиці, де виробляють ся рільничі знаряди, вуглекоп, лісовий робітник, залізничник — всі вони дуже часто страйкують, виборюють собі більшу платню, коротший день праці і тому фабрикант примушений повисшати ціну на рільничі знаряди; тому властитель копальні примушений повисшати ціну на вуголь; тому повисшаєть ся ціну на будівельні матеріяли, хатні знаряди; тому залізничні компанії повисшають оплату за перевіз твого збіжа, худоби і т. д. і т. д.

А все через те, що робітникови зовсім байдуже, що фармер відтак буде дорого платити за всі потрібні йому річи. Він, робітник,

знає лише одно — робити як найменше годин і діставати якнайбільшу платню.

“Фармер, — ворог робітника”.

Та ті “добрі люди” не задовольняють ся “доказуванем” фармерови, що робітник є його ворогом; їм ще треба натроюдити робітника проти фармера. Отже треба “доказати” також робітникови, що фармер є ворогом робітника. Коли фармер і робітник будуть взаїмно дивитись на себе як на ворогів, тоді ціль “добрих людей” осягнена.

А тепер ми скажемо, як ті “добрі люди”, що вчора представляли фармерови робітника як ворога, нині так само представляють робітникови фармера, як його ворога.

Фабричний робітник, вуглекоп, лісовий робітник чи залізничник не страйкують з роскоші. На страйк їх гонять економічні обставини: нужда, дорожнеча житя в місті, в кемпі, на залізниці, на яке їм не вистарчає одержуваної заробітної платні; тяжкі умовини і довгі години праці в душній, задимленій фабриці, де робітник поробивши кілька літ підриває своє здоров'я і дістає сухоти. У копальнях вугля сирість, брак свіжого повітря, страшна підземна небезпека, особливо в копальнях де є гази, часті

експльоозії, завали, які в наслідку забирають з собою великі жертви — і все се в великій більшості случаїв дієть ся тільки тому, що властитель фабрики не клопочеть ся тим, щоб поліпшити умовини праці робітника, що властитель майни не клопочеть ся тим, щоб устроїти сильні вентилятори в копальні вугля, щоб поставити внутрі сильні підпори. Як і першому, так і другому розходить ся тільки о те, щоб робітник якнайбільше випродукував, при якнайменшій затраті средств (гроша) зі сторони фабриканта, та щоб в сей спосіб мати як найбільше зиску.

І от кождий крок до поліпшення своєї долі робітник мусить завойовувати страйком, тобто тяжкою боротьбою, яка коштує його великі жертви, а дуже часто він віддає в тій боротьбі і своє жите.

Але найголовнішою причиною страйків є дорожнеча житя. Средства поживи дорогі і робітникови, а ще сімейному, не вистарчає його заробітної платні на жите і він страйкує, домагаючись її повисшеня.

От тоді то приходять до робітника “добрі люди” і кажуть йому таке:

— І який же ти, робітнику, нерозумний. Хіба-ж се фабрикант винен, що средства поживи

такі дорогі? Хіба-ж ти не бачиш, хто продукує средства поживи: фабрикант, чи фармер?

— Розумієть ся, що фармер, — каже робітник.

— Тож бо то й є. Фармер виробляє средства поживи, фармер на них і ціну накладає. Фармерови зовсім байдужісенько, що в твоїм, робітнику, жолудку порожно, хоч возом в него заїзджай. Фармер завтрішнім днем не журить ся, так як ти. Йому вродило і він спокійний. Він має свій хліб, свою бараболю, своє мясо, сир, масло, яйця. А ти, робітнику, мусиш знати пословицю, що ситий голодного не знає. Отже фармер твого голоду також не знає і не хоче знати. Він править високу ціну за пшеницю, бараболі, худобу, масло, яйця, одним словом — за всі фармерські продукти. Если мійські торговці не хочуть дати йому таку ціну, яку він править, то фармер каже: Нехай зогние, а не дам по такій ціні. Збіжем та бараболею буду кормити худобу та безрогі, нехай вони собі здоровенькі брикають до того часу, поки мійські панички не виголоднять ся, а тоді вони дадуть мені таку ціну за мої продукти, яку я схочу.

— Ось бачиш, робітнику, хто спричинює дорожнечу, настановляючи високі ціни на спожив-

чі продукти, яких ти, робітнику, так дуже потребуєш, — кажуть робітникови “добрі люди”. Фармер! А ти такий невдячний. Не розібравшись, хто правий, а хто винуватий, жадаєш від фабриканта побільшення заробітної платні, який в дорожнечі поживи богу душу винен. Се все робота фармера. Іди та з ним правуй ся. Він, голубчику, фармер є твоїм лютим ворогом.

Робітник і фармер — взаїмні приятелі.

Отже, що лишається ся робити фармерови і робітникови після того, як вони повірили словам тих “добрих люрій”? Виходить, нічого иншого, як ворогувати і при помочи “добрих людій” поборювати себе взаїмно.

Тимчасом, пригляньмо ся ближше, чи все те правда, що “добрі люди” наговорили фармерови і робітникови. Коли вдумаємо ся в значіне праці фармера і робітника, то побачимо, що обидва вони — і фармер і робітник — є тими головними чинниками в суспільстві, які продукують все найпотрібнійше для життя. Если-б стало ся таке чудо, що фармер і робітник пересталиб працювати у всіх галузях промислу хоч на пару місяців, то всі оті високовчені — професори, адвокати, доктори, генерали, артисти, письменники, редактори, попи, всі бизнесмени,

і найбагатші фабриканти виздихалиб з голоду, або булиб примушені, закачавши рукави, братись до роботи.

Алеж вони не вміють нічого робити. За них і на них працює робітник і фармер. Многі з них думають, що “порк-чапс” родить ся в бучерні, а вуголь сам сиплеть ся з копальні до вагона, або дорогі річи, якими вони орудують, виробляє сама фабрика.

Отже коли ми вдумаємо ся в значіне праці фармера і робітника, то побачимо, що вони обидва, як найконечнійші чинники в суспільстві, зовсім не можуть бути один другому ворогами, а навпаки, приятелями. Аджеж, скажемо, єслиб стало ся таке, що котрого небудь одного з сих чинників не стало, то тоді другий чинник лишив би ся безрадний. Не сталоб, скажім, яким чудом фармерів, то всі мешканці міст вигинулиб з голоду, бо не булоб кому продукувати споживчих средств. Абож, колиб зі світа зникли робітники у всіх галузях промислу, сталиб фабрики, копальні, завмер би рух на залізницях. І щож тоді? Знова таки мешканці міста вигинулиб з голоду, а фармерам прийшлось би жити допотопним способом.

Отже як бачимо, фармер і робітник є між собою дуже близько споріднені, як два рідні бра-

ти — сини праці, і знищити котрего небудь з них, се все одно, що відрубати здоровому чоловікові одну ногу. А нам відомо, що ноги в чоловіка є найбільшими між собою приятелями: якщо одна нога поховзнеться і чоловік готов упасти, то друга нога всіма силами старається до сего не допустити. Вона приходить на поміч тій нозі, що поховзнула і виратовує чоловіка.

Хто і як купує у фермера продукти.

Якжеж тепер буде з “доказами” “добрих людей”, які “доказали” фермерови і робітникови, як $2 + 2 = 5$, що оба вони є собі лютими воромаги?

В тім то й річ, що $2 + 2$ не є 5, а 4. Тому то ми ставимо тих “добрих людей” в знаки наведення, бо вони такими добрими не є. Воно тільки на перший погляд так видається, коли дивити ся на їх “докази” поверховно, що фермерство і робітництво є взаїмними ворогами. Але коли ми вглянемо в сю справу глибше, то побачимо, що справа маєть ся зовсім противно.

Діло в тім, що ні фермер робітникови, ні робітник фермерови безпосередно продуктів своєї праці не продають. А далше, що ні фермер, ні робітник ціни на свої продукти не визначу-

ють. Се все робить хтось невидимий, що є посередником між фермером і робітником.

Але, коли сей посередник є невидимий для темного, несвідомого фермера та робітника, то для свідомих фермерів і робітників він є аж занадто видимий. Сим посередником, котрий продає фермерови продукти робітничої праці, а робітникови — продукти фермерової праці, і який визначає ціну на всі ті продукти є багатий капіталіст-комерсант. Се є трост, або велика компанія, яка складається з богачів-фабрикантів, торговців, та банкирів. Ми будемо її називати скороченою назвою — капіталіст-комерсант.

— Алеж де там,—зарепетує несвідомий фермер, — таж я того багатого капіталіста-комерсанта ніколи в житю на очі не бачив. Що тут хтось верзе мені якісь нісенітниці. Капіталіст-комерсант жиє десь в чорта в зубах і не знає навіть, що я, фермер, існую на світі, а мені хтось має казати, що він визначає ціну на мої продукти.

А хтож у тебе, фермерю, купує твої продукти?

— Та ось приїжджає з міста якийсь голодрига автомобілем з одним оком, або тарадайкою з одним конем і купує: бараболі, кури, гуси мо-

локо (масла не хоче, бо каже, що сам собі зробить), худобу, безроги і таке інше. Збіже я ве-
зу до елевейтора, в яким сидить і важить мій
знакомий, а якогось там капіталіста-комерсан-
та чорт в очі бачить.

А чи той голодрига, що приїжджає з міста до
тебе, фермерю, купувати яйця, бараболі, без-
роги і рогатий скот, чи він купує їх для себе?

— Та де там... Та його розперлоб, як би він
сам стільки спожив. Мабуть перепродує.

А чи той твій, фермерю, знакомий, що си-
дить в елевейторі і важить твоє збіже та видає
тобі на него квітанції, чи він є власником того
елевейтора?

— Власником?.. Мой, та то голота, не має
цента за пазухою, бо все в кулі програє та від-
дає на самогонку. Та де йому бути власником
елевейтора. Він служить в компанії.

В компанії? А хто то є та компанія? З ко-
го вона складається? Зі злидняків чи з бога-
чів?

— А що тут ставити мені такі глупі питання.
Де хто бачив, щоб злидняки могли понабудо-
вувати тисячі елевейторів між фермерами...
Злидняк же не має гроший. А понабудовували
елевейтори лише ті, що мають гроші — богачі.

А чому ж ти, фермерю, казав, що капіталіст-

комерсант живе десь в чорта в зубах і навіть не знає, що ти існуєш на світі? Тепер же сам кажеш, що елевейтори понабудувувала між фермерами компанія, яка складається з багатців.

Тож бо то й є. Ти, фермерю, ніколи не побачиш на очі того багатого капіталіста-комерсанта, як так само ніколи не бачить його і фабричний робітник; однак той багач дуже добре пам'ятає про тебе, фермерю, і про робітника. Так пам'ятає, що він тебе, фермерю, і на печі знайде, особливо, якщо ти завинив йому за різні знаряди, або коли він хоче купити твої продукти, щоб на них заробити.

І тому, не робить різниці, кому ти, фермерю, продаєш свої продукти — чи тому, що приїжджає до тебе автомобілем з одним оком, чи тому, що сидить в елевейторі — то все одно всі ті продукти йдуть до складу капіталіста-комерсанта. А ті, що їздять між фермерами та скуповлюють ці продукти, є лише наймитами, або як вони себе звуть — агентами того капіталіста-комерсанта.

Чи знаєш ти, фермерю, скільки є тих агентів? Є їх до чортового батька і ще один лишній. Є їх більше як треба. І всі вони не сіють, не орють, не працюють ні в фабриці, ні в копальні вугля, а живуть далеко краще як ти, фермерю, або ро-

бітник. Жиють вони тільки з “комішену”, який вони дістають від компанії за те, що дешево виторгували в тебе, фермерю, продукти, а дорого продали тобі рільничі знаряди.

Все, що вони купують в тебе, фермерю, вони не продають впрост робітникам в місті, а віддають до складу капіталіста-комерсанта. Бо вони купують не за свої а за його гроші. Все, що вони продають тобі, фермерю, вони не беруть його з рук робітників, а зі складу капіталіста-фабриканта.

Отже виходить таке: всі твої, фермерю, продукти йдуть до рук дрібного агента, той, заробивши на них, передає їх більшому агентови, більший агент, заробивши на тих продуктах більше (тому він і більший, що більше заробляє) передає їх до складу капіталіста-комерсанта, котрий передержує твої продукти в своїх елевейторах, “колд сторедж-ах” і т. д. до тої пори, поки на них нема великого попиту, та поки не можна на них заробити доброго зиску.

Хто і як продає фермерські і робітничі продукти.

Та на тім ще справа не скінчила ся. Капіталіст-комерсант сам тих продуктів не зість. Сі

продукти має їсти мійський робітник і мійське населенє взагалї. Але діло в тім, що робітник не піде впрост до складу капіталїста-комерсанта купувати ті продукти, так як і ти, фермерю, не підеш до фабрики, купувати плуга. Капіталїст-комерсант не хоче морочити собі голову кількома фунтами бараболь, чи парою тузинів яєць, які робітник прийшов би до його складу купувати.

Для сего в місті є повно ріжних гуртових і дрібних “бизнесменів”. Де не повернись, на всіх вулицях, на всіх вуглах повно крамниць, крамниць і ще крамниць. В тих крамницях і крамничках є повно всяких продуктів і фермерських і робітничих.

Звідки-ж і як сі продукти попадають до тих крамниць? А ось як: капіталїст-комерсант має агентів і в місті, які так само працюють для того капіталїста-комерсанта, як і ті, що їздять по фармах, тобто, за “комішен”. Вони бігають від одного гуртового продавця до другого і збирають замовлення на ріжні продукти, які відтак доставляється до гуртових складів в місті. Для гуртових торговців працюють також тисячі агентів за “комішен”. Ті агенти снують ся день в день по всіх крамницях і питають дрібного бизнесмена, чи не треба йому бараболь, капу-

сти, мяса, масла, яєць і т. д. Назбиравши таких замовлень, агент подає їх до гуртового складу, а звідтам вже розвозять робітники всі ті продукти по крамницях. А робітник йде до крамниці і купує сі продукти.

Але, фермерю! Єслиб ти знав, яку ціну платить робітник за ті твої продукти в крамниці дрібного торговця. Він платить за них в чотири, або пять разів дорожше від тої ціни, за яку ти, фермерю, їх продав. Та й продукти ті вже напів зогнилі: яйця смердячі, масло стухле, бараболі зівялі; бо сі продукти лежали на складі капіталіста-комерсанта деякі півроку, а деякі — як наприклад яйця, то рік і два.

Чому ті продукти такі дорогі в місті?

А ось чому: кождий агент, гуртовий і дрібний торговці мусять на тих продуктах щось заробити. Та ще й так заробити, щоб могли собі по панськи жити.

А щож доперва сказати про самого капіталіста-комерсанта, який має побудовані в місті величезні склади, через котрі всі ті продукти переходять і на службі в якого товплять ся всі ті тисячі агентів. Той, фермерю, комерсант заробляє найбільше. З тих зарібків він понабудував у всіх великих містах величезні будинки для складів, які коштують сотки тисяч долярів.

І в тих складах, колд-сторедах, лежать ті продукти цілими роками.

Ось так то маєть ся справа з продуктами твоєї, фермерю, праці.

Точнісенько так саме маєть ся справа і з продуктами робітничої праці. Робітник працює у фабриці, де коло него повно панських наймитів — наглядачів, які цілими днями, тільки те й роблять, що пострамлявши руки в кишені, ходять у фабриці з одного кінця в другий та поглядають своїм собачим оком на робітника, чи його руки добре ходять коло машини.

Крім того, фабрикант утримує цілу зграю різних управителів, інженерів, техніків, писарів повні офіси і агентів. І на всіх них робітник мусть робити.

Всі ті продукти робітничої праці йдуть з фабрики до гуртових складів; з гуртових складів йдуть до менших складів в фермерських місточках. А там хто їх продає? Той же самий агент. Так же само за “комішен”.

Він такою солодкою мовою говорить до фермера, даючи йому і плуга, і тректора, і жниварку, і навіть машину до молоченя збіжа — на виплат.

А то вже раз гарний чоловік той агент, — думає собі фермер. Нічого я йому, здаєть ся, та-

кого доброго ніколи не зробив, а він мені робить таку ласку. Справді, гарний чоловік. І бере фармер в агента на виплат рілльничі машини. Оре, сіє, працює ними на полі від ночі до ночі. Аж ось вже збіже почало підростати. Агент навідав ся, похвалив збіже і фармера і поїхав далше. За гроші ані слова. Що не кажи, а таки гарний з него чоловік.

Аж ось фармер починає молотити. Фармер молотить, а агент за довг збіже забирає. І такі довгі пальці в того агента, що нікуди від них фармер не втече. Повезе фармер збіже до елевейтора, а знакомий елевейторщик, прийнявши збіже, не дає фармерови квітанції. На твоє збіже, каже, наложений “моргедж”. Дістане фармер квітанцію від елевейторщика, то знова у банку не хочуть видати гроший. Тут, кажуть, був агент і казав, що ти йому за машини не заплатив.

Почухав ся фармер там, де не свербить, вилаяв ся так сердечно, що аж на небі душно стало і поплентав ся з порожніми руками до дому. І не диво. Хоч бери через прокляті машини та фарми зрікай ся.

В чім же корінь лиха?

Приходять тоді знова до фармера “добрі лю-

ди” і кажуть: все те лихо спало на тебе, фармерю, через робітника. Страйкує він, проклятий, жадає більшої платні, коротшого дня праці, тому то і машини в двоє або в троє дорожші. Все через робітника ти, фармерю, мусиш переплачувати. Через робітника ти і в довгах за машини.

Прийде робітник до крамниці купувати зівялі бараболі, або смердячі яйця і платить за них дорого.

— І чому так все дорого? — питає він ганделеса-бізнесмена.

— А щож то я їх випродуковую, що я маю їх тобі дармо чи за півдармо віддавати? — відповідає робітниками бізнесмен. — Фармер править за них дорого з мене, то мушу я їх дорого й продавати. Я й так нічого на них не заробляю. Що заплатив за них сам, за таку саму ціну й продаю.

Ганделес і словом не загикнеть ся про те, що ті продукти перейшли через десяті руки, поки попали до него до крамниці і всі ті руки на них заробили. Агент, що продає фармерови машини, також нічого не скаже про те, скільки дармоїдних пявок заробили на тій машині, в тім числі і він сам, поки ті машини дійшли до фармера.

Отже хто є головним винувником того, що фармер продає свої продукти за півдармо, а робітник в місті платить за них так дорого? Або хто є винувником того, що фабричному робітникови не вистарчає заробітку на сяке таке людське житє, а фармер за продукти праці робітника платить так дорого?

Винувником є той, хто має і вдержує в своїх руках в ціли визиску средства продукції. Винен є той, хто має в своїх руках фабрики, заводи, залізниці, всяку фармерську машинерію, елевейтори і т. д.

А хтож се має? Се має в своїх руках капіталіст-визискувач: фабрикант, комерсант, банкир, їхні компанії, синдикати, трости. Капіталіст має в своїх руках всі средства продукції і він є паном цілого краю. Він регулює ціни на всі фармерські і робітничі продукти. Він є властителем копалень і лісів. Він платить вуглекопови 50 цт. за тон вугля, який вуглекоп лежачи надовбує, а в місті чи фармерови продає той тон вугля по \$10.00, і \$15.00 за тон.

Схоче він заплатити фармерови за збіже, то заплатить, а не схоче — не заплатить. І той капіталіст всюди і на все наложив свою лапу. Нікуди від него не втечеш, нікудою його не обминеш.

Инший фармер думає часом “перехитрити” капіталіста, який не хоче в домашнім елевейторі платити хоч трохи відповідну ціну за збіже. Наймає той фармер сам вагон, ладує в него збіже і відсилає до Форт Виліам. А звідтам дістає відомість, що навіть за вагон не оплатило ся. Бо у Форт Виліам є ніхто инший, як той самий капіталіст.

Отже ні фармер не винен, що робітник платить дорого за фармерські продукти в місті, ні робітник не винен, що з фармера тягнуть останню шкіру за рілньничі машини та всі инші продукти, які виробляє робітник. Бо фармер віддає свої продукти за півдармо, а робітник з праці рук своїх не може вижити. Значить, як і фармера, так і робітника однаково визискує капіталіст, однаково тягне з них послідні соки. Як і фармер, так і робітник продуктами своєї тяжкої праці кормлять і обслуговують сотки тисячів дармоїдів, які ніколи нічого не випроднують, а живуть гойно, по панськи.

А раз так воно є, то ні фармер робітникови, ні робітник фармерови не є жадним ворогом. Обидва вони є найголовнішими чинниками в суспільстві і обидва вони є найбільше покривдженими. І не ворогами вони є між собою, а приятелями. Їх лучить між собою одна-

кове їхнє тяжке економічне і політичне положенє в капіталістичнім суспільстві, їх споріднює між собою, як то кажуть, спільна лиха доля.

Хтож є ті “добрі люди” і яка ціль їх роботи?

Тими “добрими людьми”, що натроюджують фермера на робітника, а робітника на фермера є ніхто інший, як ті самі агенти, наймити капіталіста. Се вони на кождім кроці нашептують фермерови і робітникови, що вони терплять своє тяжке положенє один через другого та що фермер і робітник є взаїмними собі ворогами.

Що за інтерес мають вони в тім, що сїють ворожнечу між фермерами і робітниками?

О, вони аж надто добрий мають в тім інтерес. Пословиця каже, де два чублять ся, там третій користує, або в мутній воді добре карасі ловити. А агенти якраз є тими людьми, що старають ся помутити між фермером і робітником воду, а тоді вони вже наловлять для себе карасїв.

Вони всіма силами старають ся, щоб між фермерами і робітниками не прийшло до згоди, бо вони дуже добре знають, що в злуці сила. Лише представте собі на хвилину, що фермері і робітники зрозуміли своє положенє, сво-

ю силу і злучившись разом, проголосили клич:
— “Хто не робить, той не їсть!”

Тоді, паничику, який би ти хитрий не був, то закачуй рукави і бери ся корчувати пні, або добувати вуголь. Годі тобі ловити карасі в мутній воді. Попробуй, яка то солодка праця. Попробуй працею своїх рук утримати себе. А тож хто таке видів: хату має тобі побудувати робітник, одіж для тебе має зробити робітник, нагодувати тебе має фармер. А якуж ти кому користь приносиш в своїм ледачім життю? Годі тобі жити паразітом на спині фармера і робітника. Іди і працюй, а не хочеш працювати, здихай не ївши.

Так сказалиб тим “добрим людям” фармер і робітник тоді, колиб вони зрозуміли своє становище як найважнійших чинників в суспільстві і колиб вони, зрозумівши себе взаїмно, злучили ся разом в боротьбі за справедливість, за освободжене праці від визиску.

Капіталістичні агенти дуже сего боять ся, бо вони знають, що тоді прийшлаб для їх панів, капіталістів і для них чорна година. І вони всіма силами старають ся посіяти ворожнечу між фармерством і робітництвом, старають ся не допустити до злуки сих двох чинників в одно

могутнє тіло на ґрунті економічної і політичної боротьби.

Колиж вони бачуть, що фармері починають шукати виходу з тяжкого економічного положення, що фармері починають додумуватись, що не робітник а хтось інший чинить їм кривду і хочуть винайти виновника, то вони капіталістичні наймити, знова приходять фармерови до услуг. Вони кажуть: треба тобі, фармерю, зорганізувати свою чисто фармерську організацію, яка буде обороняти твої інтереси. І фармер навіть не спам'ятаєть ся, як вони зорганізували вже для него організацію і видають газету, зробили все, бо вони “добрі люди” і їх дуже болить серце за фармера.

Але під чийм проводом є та організація, хто нею керує і кому вона служить?

Та організація є під проводом тих самих агентів, або богатих фармерів, які є членами капіталістичних компаній та тростів і держать фарми лише для визиску праці других, але самі на них не працюють. Але все таки, коли потрібно, вони звуть себе фармерами. Розумієть ся, вони тою партією керують, їм вона і служить. А зорганізували вони її тому, щоби не допустити фармерів організувати ся самим, або щоби не

допустити фермерів до порозуміння з робітниками.

Отже і тут рука капіталіста робить своє. Фермерови дуже тяжко в сїм розібрати ся, бо капіталістична машина дуже хитро збудована. Робітники мають нагоду більше читати, сходити ся, слухати бесідників, ближше приглядати ся капіталістичним махінаціям, тому вони ліпше розбирають ся в сих справах і старають ся не допускати капіталістичних агентів в свої ряди.

А фермерови дуже тяжко в сїм розібрати ся. Але час і гіркий досвід навчать фермера. Навчать і покажуть фермерови, хто є його приятель, а хто його ворог.

Ранше чи пізнійше бідний та середний фермер пізнає, що робітник є його брат і друг по праці і долі, а капіталіст-визискувач є їхнім спільним ворогом. А коли фермер, се спізнає, тоді він буде знати, кому простягнути свою руку, а кого в шию гнати.

КОЖДИЙ

робітник і фермер повинен читати передовсім
робітничі часописі!

Чому?

Бо робітничі часописі обговорює кождою подію в краю і в світі лише зі становища інтересів робочого люду.

Одиною робітничою часописею в Канаді є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Вінніпегу два рази на тиждень
і коштує лише \$4.00 на рік.

Хто читає "Українські Робітничі Вісти", виробляє собі суцільний світогляд і може осудити кождою подію в суспільнім життю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають проти кожного лайдацтва поповнюваного на робочім народі.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять про робітничий рух на цілім світі, про боротьбу робітничої класи.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають про суспільні події, хто хоче навчитися соціалістичної думки, нехай читає передовсім "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.